

Noordzeekunst

Met zijn beroemde *Panorama van Scheveningen* vertelt Hendrik Willem Mesdag een verhaal van verlies en verandering. Museum Panorama Mesdag vroeg hedendaagse kunstenaars om onze relatie tot de Noordzeekust opnieuw te verbeelden in een tijd waarin die kwetsbaarder is dan ooit.

TEKST: ANNE LOUISE VAN DEN DOOL

Xandra van der Eijk,
Ghost Reef (2020)

MUZE

Je zou het misschien niet zeggen, maar het beroemde *Panorama van Scheveningen* – pronkstuk van het Haagse Museum Panorama Mesdag – was een roep om aandacht voor de kwetsbaarheid van de kust. Het 360-graden-kunstwerk uit 1881 toont een vergezicht op de zee, de duinen en het oude vissersdorp Scheveningen. Hendrik Willem Mesdag schilderde het vanaf het Seinpostduin, destijds het hoogste duin van het dorp. Wie in het midden staat, waant zich een met de natuur.

In vier maanden tijd maakte Mesdag het 1680 vierkante meter grote doek. Hij kreeg hulp van zijn vrouw Sientje Mesdag-van Houten, George Hendrik Breitner, Théophile de Bock en Bernard Blommers – stuk voor stuk belangrijke schilders in die tijd. Er was haast bij, want de kust viel ten prooi aan het strandtoerisme en in korte tijd verrezen meerdere hotels en andere bouwwerken. Mesdag en zijn collega's legden het kustlandschap vast zoals dat volgens hen bedoeld was: rustig en vrij van mensenmassa's.

Landschap beschermen

De tentoonstelling *DRIFT* in Museum Panorama Mesdag opent met een protestbrief van Mesdag aan de gemeente Den Haag tegen het afgraven van zijn geliefde Seinpostduin. Het duin bleef behouden, maar Scheveningen groeide in de jaren daarna uit tot een van de drukst bezochte badplaatsen van het land. Mesdag leefde tijdens een kantelpunt. Waar de natuur eerder werd gezien als woeste grond, ontstond nu het idee van het natuurmonument. Naarmate men meer ruimte gebruikte voor landbouw en bebouwing, groeide het besef dat het landschap bescherming verdient.

In navolging van dit gedachtegoed brengt het museum samen met de

Ambassade van de Noordzee het werk van 22 hedendaagse kunstenaars, makers en onderzoekers bij elkaar. Zij gingen aan de slag met de vraag: hoe verhouden wij ons tot het duinlandschap en de Noordzee? In dialoog met ecologen en andere deskundigen produceerden zij werken die de ecologische processen en veranderingen in het landschap zichtbaar en voelbaar maken. Ook verkennen ze mogelijke toekomstscenario's. Zo biedt *DRIFT* een inblik in onze veranderende relatie tot de natuur in een tijd waarin die meer dan ooit onder druk staat.

Lucht, kleur en geur

In de tentoonstelling is veel nieuw en vernieuwend werk te zien dat speciaal voor deze tentoonstelling is gemaakt. De kunstenaars kozen hun eigen vorm en invalshoek: boven en onder de zeespiegel, op het water en aan land. Suzette Bousema, Valerie van Leersum en Frank Bloem laten je ecologische processen ervaren via lucht, kleur en

geur. Xandra van der Eijk en Jonat Deelstra richten zich op de Noordzeebodem en onderzoeken hoe kunst kan bijdragen aan ecologisch herstel. In schilderwerk van onder meer Anke Roder, Linhuei Chen en Daan Koens worden landschappen, herinneringen en toekomstverbeeldingen met elkaar verbonden.

De tentoonstelling blijft niet binnen de museumzalen. Onderdeel van het bijbehorende publieksprogramma zijn wandelingen door duingebied Meijndel en een gezamenlijke strandopruimactie. Zo ervaren bezoekers hopelijk de schoonheid van de kust en de bescherming die zij vraagt. Vandaag misschien wel meer dan ooit. Dat kunst de natuur een stem kan geven, klinkt daarbij nog net zo helder als bijna 150 jaar geleden.

DRIFT. Duin tot Doggersbank
is t/m 13 september 2026
in Museum Panorama Mesdag
in Den Haag te zien.

Suzette Bousema,
Future Relics (2018)

'DRIFT toont de veranderende relatie tussen mens en natuur'

AVRO
TRO'S